

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2023/166

Karar Sayısı : 2023/186

Karar Tarihi : 8/11/2023

R.G. Tarih – Sayı : Tebliğ Edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Trabzon 2. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 291. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...*hükmün açıklanmasından itibaren...*" ibaresinin Anayasa'nın 13., 36. ve 141. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Sanık hakkında kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan açılan ceza davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 291. maddesi şöyledir:

"Temyiz istemi ve süresi

*Madde 291 – (1) Temyiz istemi, **hükmün açıklanmasından itibaren** on beş gün içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt kâtibine bir beyanda bulunulması suretiyle yapılır; beyan tutanağa geçirilir ve tutanak hâkime onaylattırılır. Tutuklu bulunan sanık hakkında 263 üncü madde hükmü saklıdır.*

(2) Hüküm, temyiz yoluna başvurma hakkı olanların yokluğunda açıklanmışsa, süre tebliğ tarihinden başlar"

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ahmet Hakan SOYTÜRK tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görev alanına giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme 5271 sayılı Kanun'un 291. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...*hükmün açıklanmasından itibaren...*" ibaresinin iptalini

talep etmiştir. İtiraz konusu kuralla temyiz süresinin hükmün açıklanmasından itibaren başlaması öngörülmüştür.

4. 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkındaki Kanun'un 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca 1/6/2005 tarihi itibarıyla 4/4/1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. Bununla birlikte 5320 sayılı Kanun'un "*Temyiz ve karar düzeltme*" başlıklı 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde bölge adliye mahkemelerinin, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un geçici 2. maddesi uyarınca Resmî Gazete'de ilan edilecek göreve başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında, kesinleşinceye kadar 1412 sayılı Kanun'un 322. maddesinin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları hariç olmak üzere, 305 ila 326. maddelerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Anılan hüküm uyarınca bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihi olan 20/7/2016 tarihinden önce verilen kararlar hakkında kesinleşinceye kadar 1412 sayılı Kanun'un 305 ila 326. maddeleri uygulanmaya devam edilecektir.

5. Bakılmakta olan davada sanık hakkında kurulan 31/5/2016 tarihli ve E.2015/372, K.2016/353 sayılı mahkûmiyet kararının bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihi olan 20/7/2016'dan önce verildiği anlaşılmaktadır. Bu itibarla bakılmakta olan davada 5320 sayılı Kanun'un 8. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca 1412 sayılı Kanun'un temyiz süresine ilişkin 310. maddesi uygulanacak olup itiraz konusu kuralın uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

6. Açıklanan nedenle kuralın itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III. HÜKÜM

4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 291. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "*...hükmün açıklanmasından itibaren...*" ibaresinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE 8/11/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Esas Sayısı : 2023/166
Karar Sayısı : 2023/186

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE